

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Gfv.X.30.095/2012/5

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a dr. Jurasits Zsolt ügyvéd által képviselt **T. Korlátolt Felelősségű Társaság felperesnek** a dr. Hajdú István Csaba ügyvéd által képviselt **É. Korlátolt Felelősségű Társaság alperes** ellen választottbírósági ítélet érvénytelenítése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 9.G.41.274/2011/5. számú jogerős ítélete ellen a felperes részéről 6. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem alapján indult felülvizsgálati eljárásban meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a Fővárosi Bíróság 9.G.41.274/2011/5. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 80.000 (Nyolcvanezer) Ft felülvizsgálati perköltséget, melyből 60.000 (Hatvanezer) Ft az ÁFÁ-t is magában foglaló munkadíj.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítéletben megállapított és a felülvizsgálati kérelem elbírálása szempontjából jelentős tényállás a következő:

A felek 2007. március 4-én kötöttek vállalkozási szerződést a T. lakópark utépítési és vele összefüggő kiegészítő munkáira, melyben jelen eljárás alperese vállalta az építési feladatok elvégzését, a felperes pedig díj fizetését. A szerződésből eredő jogvitáik elbírálására a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett szervezett Állandó Választottbíróság (a továbbiakban: Választottbíróság) eljárását kötötték ki, az eljárás rendjéről külön nem rendelkeztek.

A felek között jogvita alakult ki a vállalkozási díj teljes megfizetésének kötelezettségével és esedékességével kapcsolatban, ezért jelen eljárás alperese (választottbírósági felperes) keresetet nyújtott be a Választottbírósághoz, melyben kérte a

felperest (választottbíróági alperest) 2.094.196 Ft és késedelmi kamata, valamint a követelés behajtásával kapcsolatban felmerült 229.345 Ft tőke és kamata megfizetésére kötelezni.

A választottbíróági alperes vitatta, hogy a választottbíróági felperes a szerződésben meghatározott minőségben teljesítette a szerződést, ezért álláspontja szerint megalapozatlanul tart igényt a követelésére. Ennek bizonyítása érdekében indítványozta szakértő kirendelését, hogy az megállapítsa, a választottbíróági felperes milyen minőségben végezte el a munkát, illetve milyen díjcsökkentést eredményez a megkívánt minőség hiánya. A Választottbíróóság felhívására bejelentette, hogy a keresettel szemben igényét beszámítási kifogásként kívánja érvényesíteni, s követelésének alátámasztásaként az általa készítettett igazságügyi szakértői véleményt csatolta, ugyanakkor ezzel együtt továbbra is kérte „kirendelt szakértő igénybevételét” az eljárásban.

A Választottbíróóság 2011. február 1-én tartott tárgyalásán, felhívásra a választottbíróági alperes úgy nyilatkozott, hogy „bizonyítási indítványa nincs, szakértői bizonyítást nem indítványoz” (jegyzőkönyv 3. oldal 7. bekezdés). Az általa becsatolt szakértői véleményt megalapozottnak, aggálytannak és ezért az ítéletet megalapozó véleménynek tekintette. Ezt követően előadta, hogy „mivel a felperes az általuk benyújtott szakértői anyagra tartalmi észrevételeket tett, az alperes vállalná, hogy szükség esetén megbízza a szakértőt ezeknek az észrevételeknek a megválaszolásával, s ilyen módon a szakértői anyag pontosításra, kiegészítésre kerülhet. Az alperes ezt a további szakértői munkát szükség esetén bizonyítási indítványként kívánja fenntartani, (jegyzőkönyv 4. oldal első bekezdés).

A bizonyítási eljárás befejezetté nyilvánítását megelőzően a felek úgy nyilatkoztak, hogy további bizonyítási indítványuk nincs (jegyzőkönyv 6. oldal 5. bekezdés). A Választottbíróóság figyelmeztette a feleket arra, hogy sor kerülhet a bizonyítási eljárás befejezetté nyilvánítására és a tárgyalás berekesztésére. „A felek egybehangzóan úgy nyilatkoznak, hogy további előadnivalójuk nincs, eddigi nyilatkozataikat változatlan tartalommal fenntartják.”

A Választottbíróóság VB/10037 számú ítéletében kötelezte a választottbíróági alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 2.323.541 Ft-ot és ennek késedelmi kamatát, valamint az eljárás költségét. Az ítélet indokolásában kifejtette, hogy a kereset alapos, a beszámítási kifogás alaptalan. A választottbíróági felperes nem ismerte el a választottbíróági alperes által állított hibás teljesítés tényét, ezért ennek bizonyítása a választottbíróági alperesre hárult. A bizonyítás érdekében becsatolt igazságügyi szakértői véleményt a hibás teljesítés tényének minden kétséget kizáró bizonyítékaként a

Választottbíróóság nem tudta elfogadni. Ezt az álláspontját azzal indokolta, hogy részben a választottbíróági alperes nyilatkozott úgy, hogy a szakvéleményt a saját előadásaként kéri figyelembe venni, és a fél előadását a másik fél tagadásával szemben nem lehet perdöntő bizonyítékként értékelni. Másrészt a szakértő kizárólag a választottbíróági alperestől nyert információk alapján, a másik fél álláspontjának megismerése nélkül készítette el a szakvéleményt, amely kétségesse teszi, hogy a szakvélemény objektív képet adna a vizsgált kérdésekről. A szakvélemény sem határozta meg pontosan a hibák mennyiségét és mibenlétét, ezért a hibás teljesítés megítélésére nem szolgáltat kellő alapot. A hibás teljesítés értékcsökkentő hatását is csak hozzávetőlegesen határozta meg a szakértő. Nem zárható ki ugyan a hibás teljesítés ténye, de a választottbíróági alperest terhelte volna a bizonyítás.

Az alperes ugyan a per elején indítványozta szakértő kirendelését, az utolsó tárgyaláson azonban úgy nyilatkozott, hogy nincs bizonyítási indítványa, így a szakértői bizonyításra irányuló indítványát sem tartotta fenn. A rendelkezésre álló adatokból a Választottbíróóság nem találta megállapíthatónak a hibás teljesítést, illetve annak terjedelmét, ezért a választottbíróági alperes beszámítási kifogását nem találta alkalmasnak arra, hogy a választottbíróági felperes szerződés alapján járó vállalkozói díjkövetelését megszüntesse.

Utalt ugyanakkor arra, hogy ez az ítélet nem zárja el a választottbíróági alperest a választottbíróági felperessel szembeni kártérítési igény más perben való érvényesítésétől.

A választottbíróági alperes (továbbiakban: felperes) a választottbíróági ítélet érvénytelenítése iránt benyújtott keresetében arra hivatkozott, hogy a Választottbíróóság eljárása nem felelt meg a választottbíráskodásról szóló 1994. évi LXXI. törvény (Vbt.) rendelkezéseinek (Vbt. 55.§ (1) bekezdés e) pont), valamint a Választottbíróóság ítélete a magyar közrendbe is ütközik (Vbt. 55.§ (2) bekezdés b) pont). Álláspontja szerint a Választottbíróóságnak a határozathozatal előtt kötelezettsége lett volna a jogvita körülményeit megfelelően tisztázni. Ez nem történt meg, jóllehet az eljárás kezdetén már indítványozta a választottbíróági eljárásban szakértő kirendelését, melyet soha nem vont vissza. Kifogásolta, hogy ennek ellenére a Választottbíróóság nem rendelt ki szakértőt. Állította, hogy a 2011. február 1-én tartott tárgyaláson történeteket rögzítő jegyzőkönyv végén írtakat csak úgy lehet értelmezni, hogy fenntartotta a szakértő kirendelésére irányuló bizonyítási indítványát. A Választottbíróóságnak közölnie kellett volna, ha a becsatolt szakértői véleményből kiolvasható állításokat nem tartja elfogadhatónak, s ebben az esetben a vélemény kiegészítése érdekében tett indítványát el kellett volna fogadnia. A

Választottbíróóság tévesen értékelte a tanú vallomását is, s mindezen eljárási hibák és hiányosságok az érvénytelenítési okhoz vezettek.

A választottbíróási felperes (továbbiakban: alperes) kérte a kereset elutasítását, mert álláspontja szerint nem áll fenn érvénytelenítési ok. A Választottbíróóság hivatalból nem folytathatott le bizonyítási eljárást. Állította, hogy a 2011. február 1-én tartott tárgyaláson tett felperesi nyilatkozat, a Választottbíróóság berekesztésre történt figyelmeztetése után egyértelműen úgy volt értelmezhető, hogy továbbiakban indítványt előterjeszteni nem kíván, mert már becsatolt egy szakértői véleményt. Vitatta, hogy a Választottbíróóság megfosztotta volna bármilyen jogától a felperest.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy az alperesnek 15 napon belül fizessen meg 100.000 Ft+ÁFA perköltséget és leletezés terhe mellett rójon le 69.400 Ft eljárási illetéket.

Kifejtette, hogy a Választottbíróóság eljárása az Eljárási Szabályzat rendelkezéseivel összhangban állt. A Választottbíróóság a felek tényállításaiból indul ki, a szükséges eljárási cselekményeket az Eljárási Szabályzat 17.§ (1) bekezdésével és 35.§ (4) bekezdésével összhangban úgy határozhatta meg, hogy azt az állam bírósága az érvénytelenítési perben nem jogosult felülbírálni. A Választottbíróóságnak biztosítania kellett, hogy mind a két félnek egyforma lehetősége legyen az általa állított tények bizonyítására szolgáló eszközök megjelölésére. E kötelezettségének a Választottbíróóság eleget tett.

A polgári eljárásjog elveire hivatkozva kifejtette, hogy a jogvita elbírálására kijelölt bíróság nem a tényállás felderítésére köteles, hanem azt a lehetőséget kell megadnia a feleknek, hogy az állított tény valókénti megítélése és elfogadása érdekében eljárási jogaikat úgy gyakorolhassák, hogy azzal bizonyítási kötelezettségeiket teljesíthessék.

A jogvitát elbíráló szervnek az egymással ellentétes, egymással ellentmondásban álló módon állított tényekkel összefüggésben magyarázatot kell kérnie, ellentmondásos tényállítások megtétele és következtetések állítása esetén a felek figyelmét erre fel kell hívni, és ez jelenti a jogvita körülményeinek „tisztázását”.

Álláspontja szerint a Választottbíróóság a jegyzőkönyvben foglaltakból kitűnően egyértelműen arra következtethetett, hogy a továbbiakban a felperes nem kéri a szakértő kirendelését.

Utalt arra, hogy az állam bírósága az érvénytelenítési perben nem bírálhatja felül, célszerű volt-e a bizonyítási eljárásban egy-egy bizonyítási indítvány teljesítésének mellőzése, a Választottbíróóság döntése helyes volt-e vagy sem.

A kifejtettek alapján az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az anyagi jogvita tartalmát és jellegét, a választottbíróási eljárás bizonyítási eljárási cselekményeit

figyelembe véve a Választottbíróság a Választottbíróság Eljárási Szabályzatának 17.§ (2) bekezdésében foglalt kötelezettségét nem sértette meg. Miután a választottbírósági szerződéssel a felek az anyagi jogvita elbírálásának jogát a Választottbíróság elé utalták, az anyagi jogvitával összefüggő megállapításokat az állam bírósága az érvénytelenítési perben sem tehet. A Választottbíróság az Eljárási Szabályzat 39.§ (1) bekezdésében írtak szerint a felek jognyilatkozatait meghallgatta és a tárgyalást ezt követően rekesztette be. Álláspontja szerint az eljárás iratai alapján a Vbt. 55.§ (1) bekezdés e) pontjával nevesített érvénytelenítési ok nem volt megállapítható.

A közrendbe ütközésre hivatkozással előterjesztett kereseti kérelem tekintetében kifejtette, hogy annak a választottbírósági ítélet tartalmából kellene következnie. A támadott választottbírósági ítélet azonban sem rendelkező részében, sem indokolásában nem tartalmazott olyan megjegyzést vagy megállapítást, illetve nem alkalmazott olyan jogkövetkezményt, amely a felek relatív hatályú szerződéses jogviszonyán túlmutató lenne, ezért a választottbírósági ítélet tartalma szerint a magyar közrendbe nem ütközik.

A felperes felülvizsgálati kérelmében kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a jogszabályoknak megfelelő új határozat hozatalát, illetve az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára kötelezését. Állította, hogy a jogerős ítélet sérti a Vbt. 55.§ (1) bekezdés e) pontját, illetve 55.§ (2) bekezdését.

Kifejtette, hogy a választottbírósági eljárás során szakértő kirendelése iránti bizonyítási indítványt terjesztett elő, illetve az általa becsatolt magánszakvélemény pontosításának, kiegészítésének, a választottbírósági felperesi észrevételek megválaszolására irányuló bizonyítási indítványát is fenntartotta, melyet a Választottbíróság figyelmen kívül hagyott.

Utalt arra, a 2011. február 1-én tartott tárgyaláson feltett kérdésre a felek úgy nyilatkoztak, hogy „további” bizonyítási indítványuk, „további” előadnivalójuk nincs, azonban eddigi nyilatkozataikat változatlan tartalommal fenntartják. Ha a Választottbíróságnak az volt az álláspontja, hogy a becsatolt magánszakértői anyagból nem állapítható meg a hibás teljesítés mértéke, akkor ezt a felekkel közölnie kellett volna, el kellett volna fogadnia a pontosításra, kiegészítésre, észrevételezésre tett fennálló bizonyítási indítványát, melyet változatlan tartalommal fenntartott. Álláspontja szerint ez sérti a Vbt. 34.§ (1) bekezdését is. Akár a korábbi alperesi indítványra, akár a Vbt. 36.§ (1) bekezdés alapján a Választottbíróságnak hivatalból szakértőt kellett volna kirendelnie, annak szükségessége esetén a

jogvita körülményei, a tényállás tisztázása érdekében, illetve az Eljárási Szabályzat 35.§ (1) bekezdése alapján fel kellett volna szólítania a feleket további bizonyítékok csatolására.

Mindezekre tekintettel tévesen következtetett a Választottbíróság arra is, hogy a tanúvallomást nem lehet értékelni.

Az elsőfokú bíróság ítéletében hibásan állította, hogy a polgári eljárásjog elveire, az alaki jogviszonyra, a polgári eljárásjogi jogvita elbírálására történő hivatkozások felhasználhatók, mert ezzel a választottbírósági eljárás háttérjogává tette a Pp-t, mellyel ellentétes az EBH1999.128. eseti döntés.

Az ítélet feltételezi, hogy a jogvitát elbíráló részéről bizonyítási eljárás lefolytatása eredményeként kerültek összefoglalásra a valóként elfogadott tények, azonban jelen esetben a bizonyítási eljárás nem került lefolytatásra. Ha a választottbírósági eljárás során alkalmazandó eljárásrend a bizonyítási eljárás lezárása előfeltételeként szabja a bizonyítási eljárás legalább alapszintű, bármilyen tartalmú határozathozatalhoz szükséges, fő vonalaiban történő lefolytatását, arra nyilvánvalóan a választottbírósági eljárásban nem került sor.

Az ítélet indokolásában - álláspontja szerint - a bíróság kétszeresen elismerte, hogy volt még a választottbírósági alperesnek bizonyítási indítványa, amelyet a Választottbíróság nem teljesített. A tényállás így nem került tisztázásra, és a Választottbíróság felhívása csak a lehetőségét adhatta egy olyan következtetésnek, hogy a választottbírósági eljárás során esetlegesen nem lesz több bizonyítási lehetősége a választottbírósági per alperesének.

A közrendbe ütközés kapcsán állította, hogy a választottbírósági ítélet tartalma az eljárás jellegéből következik, azaz, ha a bizonyítási eljárás alapvetően hiányos, a tényállás minimális szinten nem kerül tisztázásra, valamely fél ezt orvosló indítványai nem kerülnek elfogadásra, az eljárás sérti a Vbt. 55.§ (1) bekezdés e) pontját, és az kihat az ítélet tartalmára is.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a jogerős ítélet hatályában való fenntartását. Álláspontja szerint a felperes részéről hivatkozottak továbbra sem alkalmasak arra, hogy anyagi vagy eljárásjogi jogszabálysértés kerüljön megállapításra.

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján.

A felülvizsgálati eljárásban elbírálandó első jogkérdés az volt, megalapozottan állapította-e meg a jogerős ítélet, hogy nem

követett el eljárási szabálysértést a Választottbíróság azzal, hogy nem rendelt ki szakértőt a beszámítási kifogásként érvényesített felperesi követelés elbírálására.

A Kúria megállapította nem helytálló a felperesnek az az állítása, hogy a Vbt. 36.§ (1) bekezdése szerint a Választottbíróságnak hivatalból áll fenn a szakértő kirendelésére vonatkozó kötelezettsége. A Vbt. 28. §-a értelmében a felek a választottbíróság által követendő eljárás szabályaiban - e törvény keretei között - szabadon állapotodhatnak meg, ideértve valamely állandó választottbíróság eljárási szabályzatának kikötését is. Megállapodás hiányában a választottbíróság az eljárási szabályokat - e törvény keretei között - belátása szerint határozza meg. A Választottbíróság Eljárási Szabályzatának 17.§ (1) bekezdése figyelembe vételével, a 35. § (1) bekezdése szerint, a fél köteles bizonyítani azokat a körülményeket, amelyekre követelése vagy védekezése megalapozásául hivatkozik.

Mindebből következően a félnek kell a bizonyítékokat benyújtania, vagy a bizonyítás alapjául szolgáló szakértői kirendelést indítványoznia, hivatalbóli bizonyítási kötelezettsége a Választottbíróságnak nincs. A felperes ezzel ellentétes álláspontja téves.

A következő kérdés az volt, értelmezhetette-e a Választottbíróság a felperes nyilatkozatait oly módon, hogy a felperes - választottbírósági alperesként - fenntartotta szakértő kirendelésére irányuló bizonyítási indítványát.

A Kúria a tárgyalási jegyzőkönyvbe foglalt nyilatkozatok alapján megállapította, hogy a felperes úgy nyilatkozott, szakértői bizonyítást nem indítványoz. Ezt követően vállalta az általa készítettett magánszakértői vélemény kiegészítését, az ellenérdekű fél nyilatkozataira tekintettel, s "ezt a további szakértői munkát szükség esetén bizonyítási indítványként" tartja fenn.

A Kúria álláspontja szerint a felperesnek ez a nyilatkozata nem értelmezhető az általa már felkért szakértőn kívül más szakértő kirendelésére irányuló indítványnak, hanem a felperes választottbírósági alperesként azt javasolta, hogy a korábbi - által csatolt magánszakértői - vélemény kerüljön kiegészítésre. A felperes az eljárás befejezésekor sem nyilatkozott úgy, hogy szakértő kirendelése iránti indítványa állna fenn.

Az, hogy a Választottbíróság az alperes által csatolt magánszakértői véleményt - annak hiányosságát - milyen módon értékelte, az állam bírósága által nem bírálható felül.

A kifejtett indokokra tekintettel helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy nincs helye a választottbírósági ítélet Vbt. 55.§ (1) bekezdés e) pontja szerinti érvénytelenítésének, mert a Választottbíróság az eljárási szabályokat nem sértette meg.

A közrendbe ütközés miatt előterjesztett érvénytelenítési ok megvalósulására hivatkozással előterjesztett felülvizsgálati kérelem sem megalapozott. A Kúria az elsőfokú bíróság által e körben kifejtett indokokkal minden tekintetben egyetért, a Választottbíróság ítélete – tartalma alapján – nem ütközik a magyar közrendbe.

Tévesen állította a felperes azt, hogy a jogerős ítéletben a bíróság a Pp. háttérszabályként való alkalmazására utalt. A polgári eljárásjog elveit a jogerős ítélet a tisztességes eljáráshoz való jog alkalmazása körében fejtette ki és ennek alapján vizsgálta a Választottbíróság eljárását, de a Választottbíróság Eljárási Szabályzatának keretei között.

A kifejtett indokokra tekintettel a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperes felülvizsgálati kérelme alaptalan volt, ezért a Pp. 270.§ (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp.78.§ (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes felülvizsgálati eljárással kapcsolatban felmerült költségét, amely a felperes jogi képviselőjével felmerült ügyvédi munkadíjból és költségekből áll. Az ügyvédi munkadíj összegét a Kúria az alperes által becsatolt díjmegállapodás alapulvételével, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003.(VIII.22.)IM. rendelet 2.§ (1) bekezdésének a)-b) pontja alapján állapította meg.

Budapest, 2012. szeptember 3.

.Török Judit sk. a tanács elnöke
Dr.Csóke Andrea sk. előadó bíró
. Pethőné dr. Kovács Ágnes sk. bíró